

Årsrapport

www.spk.no

2003

2 > Dette er Statens Pensjonskasse	12 > Fra virksomhetsområdene
3 > Året 2003	12 - Bedriftskundedområdet
4 > Kvalitet, ansvarlighet og nærhet til våre kunder	13 - Personkundeområdet
6 > Stor aktør, store utfordringer	16 - Forsikringsområdet
8 > Statens Pensjonskasses beretning	18 - Låneområdet
11 > Virksomhetsledelsen	19 - Kapitalforvaltningområdet
	21 > Regnskap med noter
	22 - SPK Forvaltningsbedrift
	28 - SPK Forsikring
	34 > Bestandsstatistikk
	38 > Pensjonsordningen for statsråder

Dette er Statens Pensjonskasse

Med ca. 900 000 personkunder fordelt på omtrent 1 620 bedriftskunder, er Statens Pensjonskasse Norges desidert største pensjonsordning. Vi forvalter opptjente rettigheter til en verdi av omtrent 270 milliarder kroner. Vi administrerer pensjonsordningen for statsansatte og store deler av undervisnings- og forskningssektoren. For de statsansatte er medlemskapet i Statens Pensjonskasse obligatorisk. I tillegg er virksomheter som statsforetak, statsaksjeselskaper og andre virksomheter med offentlig tilknytning medlemmer hos oss på frivillig basis.

Statens Pensjonskasse ble opprettet i 1917. Fra 1. januar 2001 ble Statens Pensjonskasse organisert som forvaltningsbedrift under Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Vår forretningsidé er at Statens Pensjonskasse skal være den ledende leverandør av kollektive liv- og pensjonsprodukter til offentlige virksomheter gjennom kostnads-effektiv drift og enkle løsninger.

For medlemskapet betaler medlemmene to prosent pensjonsinnskudd av lønnen sin hver måned. I tillegg betaler de fleste bedriftskunder premie for å dekke den løpende opptjeningen.

For dette får medlemmene nyte godt av en hel rekke ytelser. Mange forbinder Statens Pensjonskasse først og fremst med alderspensjoner, men ved behov gir medlemskapet også rett til to andre viktige pensjonsytelser: uførepensjon og etterlattepensjon. I tillegg har medlemmer som ikke er ansatt i staten, og ikke omfattes av tjenestemannsloven, rett til vartpenger dersom de skulle miste arbeidet sitt på grunn av overtallighet.

På vegne av staten som arbeidsgiver og selvassurandør administrerer Statens Pensjonskasse også to forsikringsordninger som ikke er knyttet direkte til medlemskapet, men som likevel angår mange av medlemmene: gruppe-livsforsikring og yrkesskadeforsikring.

Alle medlemmer som er ansatt i medlemsberettiget stilling og alle pensjonister kan søke gunstig boliglån hos oss.

Utenom vår egen pensjonsordning administrerer Statens Pensjonskasse også Pensjonsordningen for statsråder, Pensjonsordningen for Den Norske Opera, Pensjonsordningen for ledsagere i utenrikstjenesten og Pensjonsordningen for sametingsrepresentanter. Dessuten beregner og utbetaler vi pensjoner for Pensjonsordningen for stortingsrepresentanter, på vegne av Stortingets administrasjon.

Januar-desember

Gjennom 2003 deltok Statens Pensjonskasse ved juridisk seksjon i utredningsarbeid for berørte fagdepartementer i forbindelse med forberedelse og oppfølging av Pensjonskomisjonens rapport.

Juni

I juni forelå resultatet fra den store kundeundersøkelsen som ble gjennomført blant bedriftskunder, medlemmer og ansatte. Undersøkelsen ga mye nyttig informasjon som dannet grunnlag for mange prioriteringer resten av året.

September

På grunn av lav etterspørsel etter boliglån ble det vedtatt en bemanningsreduksjon for å få ned kostnadene. Nedbemanningen ble gjennomført høsten 2003.

Oktober/desember

Som en oppfølging av Stortingsmelding nr. 33 (1993-94), hvor Stortinget ga sin tilslutning til regjeringens forslag om å legge alle erstatningsoppgjør ved yrkesskader til Statens Pensjonskasse, besluttet Arbeids- og administrasjonsdepartementet høsten 2003 at behandlingsansvaret for alle som er omfattet av statens ansvar etter yrkesskadeforsikringslovens §2, skulle overføres til Statens Pensjonskasse. Dette inkluderer blant annet behandlingsansvar for krav fra menige under militærtjeneste og innsatte i fengsler. Overtakelse skjedde med virkning fra 1. januar 2004.

Desember

Odelstinget vedtok ny modell for beregning av rente på boliglån i Statens Pensjonskasse. Den nye modellen er i større grad tilpasset markedsrenten, åpner for renteregulering inntil seks ganger i året, og innebærer større forutsigbarhet for kundene. Samtidig ble lånerenten satt ned til 4,0 prosent, med tilbakevirkende kraft fra 1. september 2003.

Desember

I forbindelse med at Statsbudsjettet ble vedtatt ba Stortinget regjeringen om å legge til rette for at Statens Pensjonskasse skulle kunne tilby sine kunder et justert bruttoprodukt. I innstillingen sto det blant annet at komiteén finner det hensiktsmessig "at statlige, fristilte virksomheter skal kunne videreføre sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse, blant annet i form av et justert bruttoprodukt".

Desember

I vår strategi står følgende mål: "Å være ansatt i SPK gir deg mulighet for faglige utfordringer og egenutvikling. Som ansatt i SPK skal du få god oppfølging og tilbakemelding fra din leder, og du oppnår anerkjennelse for å nå definerte mål". For å undersøke dette og andre personalmessige forhold ble det i desember gjennomført en medarbeiderundersøkelse blant alle ansatte. Undersøkelsen skal gjentas årlig, og danner bakgrunnen for vår Personaltilfredshetsindeks.

> Kvalitet, ansvarlighet og nærhet til våre kunder

Over 900 000 nordmenn hadde i 2003 pensjonsrettigheter i Statens Pensjonskasse, blant dem ca. 200 000 pensjonister. Det betyr at vi forvalter pensjonsrettigheter for omtrent hver tredje voksne nordmann – en stor og ansvarsfull oppgave som gir utfordringer i forhold til kvalitet og ansvarlighet på alle områder.

Pensjon ble et sentralt tema i løpet av året, ikke minst på grunn av Pensjonskommisjonens arbeid og innstilling som kom i januar 2004. Som forvalter av en god pensjonsordning merker vi at kundene våre, både på person- og bedriftsnivå, i økende grad er opptatt av pensjonsrettigheter og –kostnader. For oss i Statens Pensjonskasse har det derfor vært helt avgjørende at vi har brukt 2003 godt. Våren 2003 gjennomførte vi en større kundeundersøkelse som bidro til å gi oss mer kunnskap om virksomhetenes og medlemmenes behov og deres forventninger til oss. Undersøkelsen dannet grunnlaget for en rekke tiltak for å forbedre oss.

Viktig for kunden, viktig for oss

Selv om vi på mange områder er stolte av å få svært gode tilbakemeldinger fra våre kunder for den jobben vi gjør og de produktene vi tilbyr, er det alltid rom for forbedringer. Vi startet i 2003 et systematisk arbeid for å sikre at vi i alle sammenhenger er opptatt av hva som er viktig for våre kunder. Medarbeiderundersøkelser, lederopp-læring, visjons- og verdiprosjekt er noen stikkord i denne sammenhengen.

Enkelte fristilte bedrifter har vært opptatt av at vi kan tilby større fleksibilitet i produktet, noe vi arbeidet aktivt med gjennom året. I vedtatt statsbudsjett for 2004, ba Stortinget regjeringen utrede et ”justert brutto pensjonsprodukt” til fristilte statlige virksomheter i Statens Pensjonskasse. Det vil innebære at bedriften kan oppnå lavere kostnader, samtidig som den enkelte arbeidstaker fortsatt vil få en trygg og forutsigbar pensjon. Pr. i dag kan vi fortsatt ikke tilby ønsket fleksibilitet, men dette er fortsatt et aktuelt tema fordi Stortinget har gjentatt saken i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett 2004.

Den norske markedsrenten falt til et historisk lavt nivå gjennom året. Renten på boliglån til medlemmer i Statens Pensjonskasse fulgte ikke raskt nok etter fordi renten baseres på normrenten som fastsettes av Stortinget – i utgangspunktet én gang pr. år. Prinsippet for fastsettelse av normrenten ble i nasjonalbudsjett 2004 besluttet endret, slik at renten i Statens Pensjonskasse nå i større grad vil følge markedsrenten. Mange medlemmer i Statens Pensjonskasse valgte andre långivere enn oss i fjor fordi vi ikke kunne tilby en konkurransedyktig lånerente på vårt boliglån. For oss ble konsekvensen oppsigelser, hvilket var en ny og tung erfaring for de ansatte.

Kvalitet

Vi vil at kundene skal merke at vi – like mye som dem – er opptatt av kvalitet. Det innebærer gjennomgang av alle data som er registrert på det enkelte medlem, det betyr gode rutiner i forhold til å svare på alle typer henvendelser, det fordrer at vi holder det vi lover og at vi er tilgjengelige og tydelige i kommunikasjonen.

Ansvarlighet

Pensjon er ikke et tema man umiddelbart har et sterkt forhold til. Men for de fleste av oss kommer pensjonsalderen stadig nærmere, og kostnadene, i et samfunns-messig perspektiv, har nesten eksplodert. For oss har det vært viktig å bidra til at den enkelte fremtidige pensjonist – nær forestående eller om noen tiår – får sin fortjente pensjon i rett tid. Vi har ansvar for at alle yrkesaktive medlemmer føler trygghet for at deres pensjonsrettigheter blir ivaretatt, og at pensjonistene er trygge på at deres pensjoner kommer som de skal. Ansvarligheten innebærer derfor også at vi må sørge for at den fremtidige pensjonistens arbeidsgiver betaler riktig premie for å kunne finansiere pensjonsbehovene.

Nærhet til våre kunder

Det som er viktig for våre kunder, er viktig for oss. Vi ønsker å forstå hva den enkelte er opptatt av, og arbeider for å levere etter beste evne. Det gjelder selve produktet og rådgivning i den forbindelse, men også informasjons- og kommunikasjonssystemer som er brukervennlige. Ikke minst betyr det at vi er ”på banen”.

Gjennom de tilbakemeldinger vi får fra våre kunder, gleder vi oss over å høre at vi utvikler oss i riktig retning. Vår fremste oppgave er å fortsette dette arbeidet!

Gisèle Marchand

> Stor aktør, store utfordringer

Statens Pensjonskasse skiller seg ut fra de private leverandørene av tjenestepensjonsordninger ved at pensjonsordningen ikke er fondert. I stedet er ordningen basert på et såkalt "pay as you go-prinsipp." Det vil si at den løpende premien går inn til statskassen, mot at staten forplikter seg til å utbetale de løpende pensjonene, finansiert gjennom skatter og avgifter.

Betydelig aktør

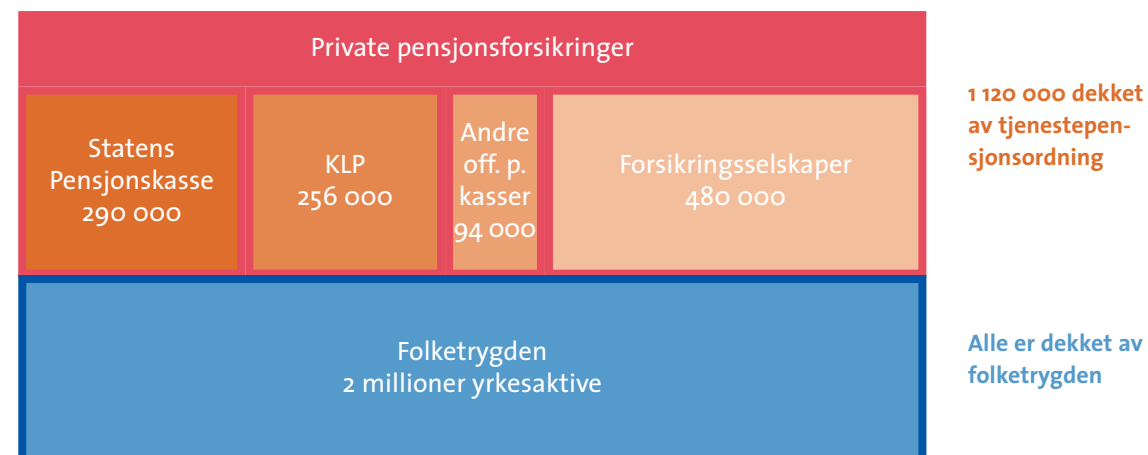
Hvis man ser på markedet, ser man at Statens Pensjonskasse er en betydelig aktør.

Med 290 000 yrkesaktive medlemmer har Statens Pensjonskasse, som figuren viser, en markedsandel på 25 prosent av det totale tjenestepensjonsmarkedet i Norge. Eller sagt på en annen måte: Hver fjerde yrkes-

aktive person som har en tjenestepensjonsordning, er tilknyttet Statens Pensjonskasse. Figuren viser også at Statens Pensjonskasses markedsandel innenfor offentlig sektor er på hele 45 prosent.

De samlede forpliktelsene som ligger i opptjente rettigheter i Statens Pensjonskasse beløper seg til om lag 270 milliarder kroner.

Pensjonsordningene i Norge

Nytt landskap

Statens Pensjonskasse ble etablert i 1917, som én pensjonsordning, med én stor kunde: statsforvaltningen. Siden den gang har både offentlig sektor og samfunnet generelt selsagt utviklet seg betydelig. Særlig de siste årene har det skjedd mye blant Statens Pensjonskasses kunder. Nye grupper har kommet til. Omstilling innenfor statlig sektor har ført til at virksomheter fristilles og konkurranseutsettes. Sakte men sikkert har Statens Pensjonskasse gått fra én til flere kunder, og kundeporteføljen er blitt mer sammensatt. I dag består den av alt fra statlig forvaltning og humanitære og kirkelige organisasjoner til store, fristilte markedsaktører som selv velger hvilken pensjonsordning de ønsker å være tilknyttet. Stadig flere av kundene betaler dessuten premie over eget budsjett.

Landskapet rundt oss har med andre ord endret seg mye siden 1917. Statens Pensjonskasse har ikke forandret seg like mye. Fra 1. januar 2001 ble Statens Pensjonskasse organisert som forvaltningsbedrift under Arbeids- og administrasjonsdepartementet, og fikk på den måten en friere stilling i forhold til å planlegge for fremtidige utfordringer. Men, vi administrerer fortsatt én og samme pensjonsordning for alle typer kunder, basert på pensjonsplanen som ble etablert i 1917.

Nye behov

I dagens sammensatte kundemasse er det ulike behov, og ulik grad av tilfredshet med Statens Pensjonskasse. En kundeundersøkelse utført i 2003 bekreftet vår mistanke om at det går et hovedskille mellom de konkurranseutsatte kundene og de som ikke er konkurranseutsatte. De som opererer i et konkurranseutsatt marked er i stor grad opptatt av forutsigbarhet og fleksibilitet.

De andre er først og fremst opptatt av at deres ansatte har en god pensjonsordning. Undersøkelsen viste også at felles for begge gruppene er at de føler stor tillit til Statens Pensjonskasse som leverandør.

Skal vi gjøre oss tilliten verdig også i fremtiden, må vi ta begge kundegruppenes signaler på alvor.

Justering og segmentering

En måte å gjøre det på er å arbeide med kundesegmentering. Etter å ha undersøkt og definert de ulike kundenes behov når det gjelder service og oppfølging, innfører vi med virkning fra 1. september 2004 en ny kundebetjeningsmodell. Det vil hjelpe oss til å bli enda bedre til å ivareta de enkelte kundegruppenes behov på en god og effektiv måte.

Vår forretningsidé er at Statens Pensjonskasse skal være den ledende leverandør av kollektive liv - og pensjonsprodukter til offentlige virksomheter gjennom kostnads-effektiv drift og enkle løsninger. Gjennom effektivitet, fleksibilitet og lydhørhet håper og mener vi at våre kunder vil føle at vi lever opp til dette. ●

> Statens Pensjonskasses beretning

De sentrale satsingsområdene for Statens Pensjonskasse i 2003 har vært å styrke relasjonene til bedriftskundene gjennom rådgivning og systemløsninger. Hensikten har vært å gi kundene større forutsigbarhet i forhold til økonomi, produktets innhold og opp-tjente rettigheter.

For regnskapsåret 2003 har alle kunder som har et fiktivt fond og betaler pensjonspremie mottatt en kontoutskrift som viser økonomien i virksomhetens pensjonsordning.

Vi har også hatt stort fokus på å videreutvikle systemløsninger som skal sikre god kvalitet og kostnadseffektiv drift i en tid hvor antall pensjonister vokser raskt. Det er et uttrykt mål at Statens Pensjonskasse skal være Norges mest kostnadseffektive pensjonsleverandør. Dette kommer også til uttrykk i vår treårige strategiplan, som ble vedtatt etter en omfattende prosess som involverte alle ansatte.

Økonomi

Årsresultatet for SPK Forvaltningsbedrift var 27,1 millioner kroner i 2003. Tilsvarende resultat året før var 22,1 millioner kroner. Økningen i resultatet skyldes økte driftsinntekter samt reduksjon i andre driftskostnader.

Årsresultatet for SPK Forsikring i 2003 viser et underskudd på 89,8 millioner kroner, som er lik endringen i

kapitaldekningskrav. Salderingsposten for å oppnå dette resultatet var ekstraordinære premieinntekter på – 954,1 millioner kroner. Tilsvarende ble det i 2002 inntektsført 7,9 milliarder kroner som ekstraordinære premieinntekter. Reduksjonen skyldes at de forsikringsmessige avsetningene var lavere enn det som ble lagt til grunn for premieberegningen.

Pensjonsforpliktelsene var ved utgangen av 2003 på 270,6 milliarder kroner, en økning på 17,3 milliarder i forhold til året før. De totale pensjonsutbetalingene var på 11,7 milliarder kroner mot 11,0 milliarder i 2002. Premieinntektene var på 9,8 milliarder kroner, mens tilsvarende tall i 2002 var 6,1 milliarder kroner. Administrasjonskostnadene utgjorde 257 millioner kroner. Det utgjør 0,095 prosent av forsikringsfondene. Statens Pensjonskasses administrasjonskostnader målt i forhold til forsikringsfond utgjør 10 – 50 prosent av kostnadene hos andre offentlige og private aktører i markedet.

De totale avsetningene for fremtidige yrkesskadeutbetalinger utgjorde 490 millioner kroner ved utgangen av 2003. Dette er en økning på 71 millioner fra 2002. De totale premieinntektene utgjorde 94 millioner kroner, mot 86 millioner i 2002. De totale yrkesskadeutbetalingene utgjorde 61 millioner kroner inkludert refusjon til Rikstrygdeverket. For 2002 utgjorde yrkesskadeutbetalingene 58 millioner kroner. (Oppgitte tall for 2003 er estimater.)

Det er kun statlige fristilte virksomheter som betaler premie for gruppelivsforsikring. Disse utgjorde 39,1 millioner kroner i 2003. Utbetalingene for 2003 utgjorde ca. 77 millioner kroner.

I 2003 utbetalte Statens Pensjonskasse 4 299 lån. Den totale låneporteføljen utgjorde ved utgangen av året 13,1 milliarder kroner fordelt på 33 640 lån. Utgiftsførte tap på utlånsporteføljen utgjorde 2,7 millioner kroner, noe som utgjør 0,2 promille av gjennomsnittlig utlånt beløp.

Kvalitet og service

Statens Pensjonskasse har en utbetalingsgaranti som innebærer at vi garanterer at pensjonen vil bli utbetalt første måned etter at lønnen stopper dersom medlemmene søker i tide. I 2003 ble denne garantien oppfylt med 100 prosent.

Totalt mottok Statens Pensjonskasses kundesenter 85 661 telefoner i 2003. Av disse ble omtrent 97 prosent besvart første gang. Alle brev ble besvart innen fire uker, eller gitt foreløpig svar dersom saken var av en slik art at den krevde lengre behandlingstid.

I 2003 gikk flere av Statens Pensjonskasses kunder over til å rapportere opplysninger om sine ansatte via nettsidene våre. Ved utgangen av 2003 rapporterte 80 arbeidsgivere lønnsopplysninger om sine ansatte via internett. Denne måten å rapportere på gir kundene enklere tilgang til sine lønnsdata, samtidig som vi får gevinst i form av raskere kvalitetssikring av lønnsdataene.

I løpet av året bestilte stadig flere passord til SPK-interaktiv, og fikk dermed elektronisk tilgang til de opplysningene som er registrert om dem i vår medlemsdatabase. På den måten kan medlemmene selv kontrollere opplysningene som er registrert om dem, eller finne ut hvor stor pensjon de vil få.

Når det gjelder søknad om lån, kan hvert enkelt medlem fylle ut lånesøknad på internett, og sende den elektronisk til oss. Denne måten å søke på ble valgt av omtrent 50 prosent av kundene ved utgangen av 2003.

Ansatte

Statens Pensjonskasse hadde 303 ansatte ved utgangen av 2003. Kjønnfordelingen var omtrent som i 2002. I 2003 var omtrent 65 prosent av de ansatte kvinner og omtrent 35 prosent menn.

Statens Pensjonskasse har utarbeidet en egen likestillingspolitikk med mål og tiltak. Likestilling er også fokusert i vår rekrutteringspolitikk, i den overordnede personalpolitikken og i vår tilpasningsavtale. Vi utarbeider hvert år en personalrapport der resultatet av likestillingsarbeidet kommer frem. Fra rapporten for 2003 er det verdt å nevne at andelen kvinnelige ledere i Statens Pensjonskasse lå på 48,6 prosent i 2003, i toppledelsen er andelen 50 prosent.

Det overordnede målet for likestillingspolitikken er at Statens Pensjonskasse skal være en attraktiv og god arbeidsplass for kvinner og menn. Dette skal gjennomføres ved å gi like muligheter for kvinner og menn ved rekruttering, lønnsfastsettelse, kompetanse- og lederutvikling, og ved så langt som mulig å tilrettelegge arbeids-situasjonen for medarbeidere med omsorgsoppgaver.

Innenfor hvert av disse hovedområdene er det definert et sett av virkemidler, som brukes aktivt for å nå målene. Et eksempel på konkrete tiltak er at det før hvert lønnsoppgjør utarbeides oversikt over lønnsendringer de siste årene, fordelt på kjønn og stillingskoder. Oversikten gjøres kjent for partene før forhandlingene.

Seks prosent av de ansatte i Statens Pensjonskasse har innvandrerbakgrunn.

Statens Pensjonskasse har høyt fokus på sykefravær og medarbeidertilfredshet. Det ble i 2002 inngått avtale om inkluderende arbeidsliv mellom Statens Pensjonskasse og Trygdeetaten.

Organisasjonsutvikling

Vår egen interne "skole", SPK-skolen, fikk i 2003 utvidet sitt virksomhetsområde i forhold til kompetanseheving. Flere medarbeidere i Statens Pensjonskasse som har direkte kundekontakt tok i løpet av året eksamen ved Forsikringsakademiet i regi av BI.

Gjennom en omfattende prosess som inkluderte samtlige ansatte kom organisasjonen i løpet av året fram til ny visjon og nye verdier som skal gjelde for Statens Pensjonskasse de neste årene.

Vi arbeidet også aktivt med lederutvikling, og det ble gjennomført tre ledersamlinger der rollen som leder i en kunde- og markedsorientert bedrift sto i sentrum.

Styret

Styret for Statens Pensjonskasse er omtalt i lov om Statens Pensjonskasse §§ 2 og 3. Nærmere instruks om styret er gitt ved kongelig resolusjon av 2. april 1976, sist endret 14. september 1984.

Styret har i 2003 bestått av følgende medlemmer: Høyesterettsdommer (pensjonert), Rolv Hellesylt. Nestleder for LO-Stat, Berit Irene Tølg (varamedlem: leder for Utdanningsforbundet, Helga Hjetland). Administrerende direktør i Statens Pensjonskasse, Gisele Marchand (varamedlem Ole Christian Moen, juridisk direktør i Statens Pensjonskasse).

Styret hadde åtte møter i 2003.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Statens Pensjonskasse er underlagt Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD). AAD har kontrollansvar for Statens Pensjonskasse, beslutter hvem som skal betale pensjonspremie og fastsetter de endelig premiesatser etter innstilling fra oss.

- 1 Gisele Marchand
administrerende direktør
- 2 Steffen Sutorius
stabsdirektør
- 3 Bjørn Eggen
direktør personkundeområdet
- 4 Geir Bø
direktør bedriftskundeområdet
- 5 Anne Farseth
direktør lån og forsikring
- 6 Ingunn Jordheim
kommunikasjonsdirektør
- 7 Svanhild Mosebakken
direktør IT-området
- 8 Morten Buan
direktør personal og utvikling

> Fra virksomhetsområdene

BEDRIFTSKUNDEOMRÅDET

Overordnet mål for bedriftskundeområdet er å beholde eksisterende kunder og legge grunnlaget for nye kundegrupper innenfor virksomhetsområdet. Mange av aktivitetene i 2003 har derfor vært rettet mot å oppnå best mulig kundebetjening.

Aktivt forhold til kundene

Bedriftskundeområdet har ansvaret for rådgivning, oppfølging og service overfor 1 620 bedriftskunder innen statlig sektor, skoleverket, fristilte virksomheter, universiteter, høyskoler og andre.

Økt omstilling innen offentlig sektor gjør at våre kunder stadig stiller nye og større krav til oss som rådgiver og leverandør av pensjonsordning og personforsikring. Vi ønsker å tilpasse vårt tilbud til kundenes behov i størst mulig grad. Et sentralt satsingsområde i 2003 var derfor å øke aktiviteten mot kundene.

Forslag om justert bruttoprodukt

Stadig flere av Statens Pensjonskasses kunder fristilles fra Staten og får dermed nye behov i forhold til pensjonsordningen sin. Statens Pensjonskasse ønsker å kunne tilby de produktene kundene ønsker. Stortinget ba i forbindelse med statsbudsjettet 2004 regjeringen legge til rette for at vi skal kunne tilby våre kunder et justert bruttoprodukt. Etter at dette vedtaket ble fattet startet vi arbeidet med å se på nødvendige endringer når det gjelder bemanning, systemtilpasninger og lignende, slik at vi skal være best mulig forberedt den dagen et justert produkt eventuelt blir en realitet.

Oppbemanning

For å kunne håndtere den økte mengden henvendelser på telefon og e-post, økte vi bemanningen på bedriftskundeområdet i 2003. Antall kundeansvarlige ble fordoblet, og bedriftskundeseksjonen besto ved utgangen av året av totalt ti kundeansvarlige.

De kundeansvarlige gjennomførte i løpet av året mange individuelle kundemøter i tillegg til en rekke fellesmøter, kurs og fagseminarer. Særlig fokus hadde vi på rådgivning rundt økonomien i pensjonsordningen til den enkelte virksomhet.

Økte premieinntekter

Bedriftskundeområdet fakturerte pensjonspremieinntekter på 9,8 milliarder kroner, mens tilsvarende tall for 2002 var 6,1 milliarder. Økningen skyldes dels at stadig flere kunder betaler premie, dels økte premier som en følge av bedre dekning (f.eks. fjerning av knekkpunktet), gode lønnsoppgjør og høyere uttak av tidligpensjon. I tillegg ble bedriftskundene fakturert for 39,1 millioner kroner i gruppelivspremie og 94 millioner i yrkesskade-premie.

Økt satsing på kvalitetssikring

Et annet viktig område i 2003 var den fortsatte satsingen på kvalitetssikring av medlemsdatabasen. Målsettingen for 2003 var at 29 prosent av bedriftskundene skulle være ferdig kvalitetssikret, det vil si at både historiske data og den løpende medlemsrapportering skulle være kvalitetssikret og "stempelt" korrekt. Resultatet for året ble 25 prosent. Avviket skyldes i hovedsak at opprettingen var noe mer ressurskrevende enn forutsatt. Årsaken til at kvalitetssikringen har så høyt fokus er at korrekte data er nødvendig både for å kunne betale ut riktig pensjon, og for å kunne gi det enkelte medlem den service og informasjon hun/han selv ønsker. Etter planen vil alle yrkesaktive medlemmer i pensjonsordningen være ferdig kvalitetssikret i løpet av 2004. I løpet av 2007 vil også medlemmer med oppsatte rettigheter ("fripoliser") være ferdig kvalitetssikret.

Nye og enklere rapporteringsmåter

Det ble i 2003 satset mye på omlegging av måten medlemsdata overføres fra kunde til Statens Pensjonskasse på. Andel virksomheter som rapporterer via lønnsystemer økte i løpet av året fra 4 til 38 prosent.

Webrapportering ble introdusert som alternativ rapporteringskanal. Ved årets slutt var webrapportering tatt i bruk for tre prosent av kundene. Rapportering via lønnsystem og webrapportering har erstattet manuell, papirbasert rapportering for mange av kundene. Det er en stor effektivisering både for kundene og oss.

Omfattende kundeundersøkelse

Gjennom en større kundeundersøkelse gjennomført i juni 2003, fortalte kundene oss blant annet at de ønsket seg et mer forutsigbart og fleksibelt Statens Pensjonskasse. Vi har lagt stor vekt på å ta tilbakemeldingene seriøst, og har iverksatt en rekke tiltak for å komme kundenes innspill i møte.

For å kunne tilby økt forutsigbarhet, ble mye av 2003 brukt til å planlegge og videreutvikle de leveransene kundene skal få i 2004. Vi har forbedret våre internett-sider, slik at enda mer av den informasjonen våre kunder etterspør, nå finnes lett tilgjengelig på www.spk.no. Videre har vi startet utviklingen av det som skal bli vårt nye, tilpassede kundebetjeningskonsept. Omleggingen skal bidra til at betjeningen i større grad er tilpasset de ulike kundenes behov.

Fullt forsikringsteknisk oppgjør

Bedriftskundeseksjonen og våre aktuarer har gjennom 2003 hatt et aktivt og intensivt samarbeid for å kunne tilby bedriftskundene best mulig service. Det resulterte blant annet i at vi i 2003 for første gang kunne levere kundene et fullgodt forsikringsteknisk oppgjør, innen samme frister som forsikringssektoren er pålagt.

PERSONKUNDEOMRÅDET

Personkundeområdet har ansvar for å beregne pensjoner og gi informasjon til de i alt omtrent 900 000 personer som på forskjellige måter er tilknyttet de ulike pensjonsordningene i Statens Pensjonskasse.

De overordnede målene for området er å sørge for korrekt utbetaling av pensjoner til riktig tid, samt å gi god og lettfattelig informasjon til alle kundene om deres pensjonsforhold i Statens Pensjonskasse. Personkundeområdets standarder for servicegrad, saksbehandling og informasjon skal være på nivå med andre pensjonsleverandører i markedet.

Undersøkelsen som ble gjennomført blant bedriftskundene i 2003 viste at de synes Statens Pensjonskasse har en tilfredsstillende service overfor personkundene. En undersøkelse gjennomført blant personkundene i februar 2004, viste at de gjennomgående er godt fornøyd med den servicen de får fra oss, når det gjelder svar på henvendelser, behandlingstid, tilgjengelighet, åpningstider, brosjyremateriale og annet.

Økt satsing på internett

Vi ønsker også å kunne tilby personkundene økte muligheter for informasjon og betjening på Internett gjennom løsninger for den enkelte kunde.

Undersøkelsen blant personkundene avdekket at det ligger et potensial i å videreutvikle kundebetjeningen på Internett. Personkundeområdet startet i 2003 planleggingen av et fremtidig betjeningskonsept for personkundene. Å videreutvikle tilbudet på www.spk.no vil stå helt sentralt også fremover. Vi vil arbeide både med de åpne nettsidene og med kundenes egne personifiserte sider (SPK-interaktiv), der hver enkelt kan finne personrelaterte opplysninger og hjelpeverktøy knyttet til sitt pensjonsforhold i Statens Pensjonskasse.

Produksjon og servicenivå

Statens Pensjonskasse har om lag 900 000 personkunder som medlemmer, og er med dette den klart største pensjonsordningen i Norge. Kundemassen omfatter om lag 290 000 yrkesaktive, 200 000 pensjonister og 410 000 andre med ulike oppsatte rettigheter ("fripoliser").

Samlet behandlet Personkundeområdet mer enn 206 000 ulike typer saker vedrørende pensjon i 2003. Det er i overkant av 4 000 flere saker enn året før. Personkundeområdet mottok over 93 000 telefonhenvendelser, over 7 000 brev og e-post. Vi mottok også 540 kunder i våre lokaler.

Større bevissthet om pensjon

Gjennom 2003 er pensjonsspørsmål blitt gjenstand for vesentlig økt interesse og oppmerksomhet i Norge, noe som for øvrig er en internasjonal trend. Dette merkes også på henvendelsene fra våre kunder. Blant annet har oppmerksomheten rundt Pensjonskommissjonen bidratt til at personkundene er opptatt av det fremtidige pensjonssystemet i Norge.

Vi ønsker å informere og rettlede personkundene våre på best mulig måte om de spørsmål de er opptatt av, og behandle saker vedrørende pensjonering så korrekt og effektivt som mulig. Det krever at organisasjonen utvikler seg i stadig mer kundeorientert retning, slik at vi kan møte dagens og morgendagens krav til effektivitet og service. Dette ble det jobbet systematisk med i 2003.

Rutiner og systemløsninger

Et stadig økende antall pensjonister stiller økte krav til effektivitet og kvalitet i saksbehandlingen. Vi har derfor systematisk gjennomgått interne saksbehandlingsprosesser, for på den måten å identifisere forbedringsområder.

Vi har også arbeidet med ytterligere automatisering av pensjonsberegninger og saksbehandling, slik at vi sikrer korrekt utbetaling til rett tid.

PERSONKUNDEOMRÅDET - YTELSENE

Alderspensjon

Antall alderspensjonister har de siste årene økt jevnt. Dette har sammenheng med den ekspansjonen som skjedde i statssektoren og skoleverket, særlig på 60-tallet. Selv om antall medlemmer i stilling har stagnert de siste årene vil antall pensjonister fortsette å stige i årene framover. Røft sett har det vært en fordobling mellom 1980 og 2000, og det forventes en ytterligere fordobling mellom 2000 og 2020. Deretter vil økningen flate noe ut med en topp rundt 2040 (Se tabellen på neste side). Disse prognosene forutsetter en medlemsbestand som er tilnærmet konstant i perioden.

Avtalefestet pensjon (AFP)

AFP-ordningen ble utvidet fra 64 år til 62 år i 1997/1998. Dette medførte en kraftig økning i antall AFP-pensjonister. Forut for innstramningen i regelverket for avtalefestede pensjoner som ble innført 1. august 2000 var det også en ekstraordinær økning i antallet, men etter dette har det vært en viss nedgang i antall nye pensjoneringer. Antallet løpende AFP-pensjoner fortsetter imidlertid å øke noe, og dette vil sannsynligvis fortsette de nærmeste årene fordi større alderskull nærmer seg pensjonsalder. Det er en tendens til mindre uttak av delvis AFP-pensjon etter at regelverket for dette ble innskjerpet fra 2000.

Spesiell førtidspensjon

Spesiell førtidspensjon er en type pensjonering som brukes i en tidsbegrenset periode av enkelte virksomheter som er i en ekstraordinær nedbemanningssituasjon. Disse ordningene fastsettes ved stortingsvedtak, og gir anledning for de ansatte til å gå av fra fylte 60 år. Antall pensjonister med denne pensjonsarten har gått ned de siste årene, også i 2003. Det har de siste årene vært få nye spesielle førtidspensjoner. Over halvparten av pensjonene er nå knyttet til Forsvaret, mens det tidligere var flest fra de store fristilte forretningsvirksomhetene.

Uførepensjon

Det har vært en viss nedgang i antall nye uførepensjoner de siste to årene, men det totale antallet uføre øker fremdeles kraftig, også relativt sett. Det er innført en rekke tiltak som skal redusere tilgangen på nye uførepensjoner og få flere uførepensjonister tilbake i arbeid. Det er imidlertid usikkert i hvor stor grad dette vil redusere antall nye tilfeller i Statens Pensjonskasse, særlig på lang sikt. Over tid har antall uførepensjoner økt relativt sett, mens antall etterlattepensjoner er redusert.

Etterlattepensjon (ektefelle og barn)

I 2003 observerte vi en liten økning i antall ektefellepensjoner. Den langsiktige trenden er at antall ektefellepensjoner øker noe, men mye mindre enn andre pensjoner. Den lave økningen i antall ektefellepensjoner har blant annet sammenheng med at andelen kvinner har økt i offentlig sektor. (Kvinner lever i gjennomsnitt lenger enn menn, og utløser dermed færre etterlattepensjoner).

Antall barnpensjoner har hatt en oppgang i absolutt antall, men det er fremdeles færre barnpensjoner enn i 1990, og 1 000 færre enn i 1980.

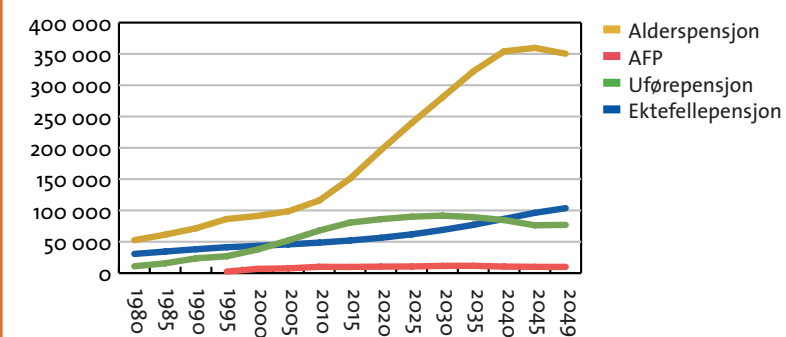
Det ble fra 1. januar 2001 innført nye nettopensjoner for etterlatte (ektefelle og barn) som på lengre sikt vil erstatte dagens pensjonsarter. De lange overgangsreglene (særlig for ektefeller) gjør at denne innfasingen skjer over flere tiår.

Nivået på pensjonene

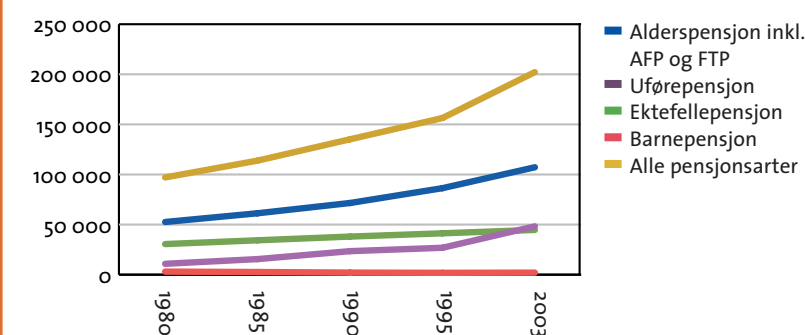
Bruttonivået på pensjonene blir regulert med Folketrygdens grunnbeløp (G). I 2003 økte grunnbeløpet med 3,37 prosent. Det har de siste årene vært en tendens til en høyere regulering av G etter kritikk om at denne ble underregulert i forhold til lønnsveksten i samfunnet.

Nettonivået på pensjonene vil også for de fleste bli regulert omtrent som G.

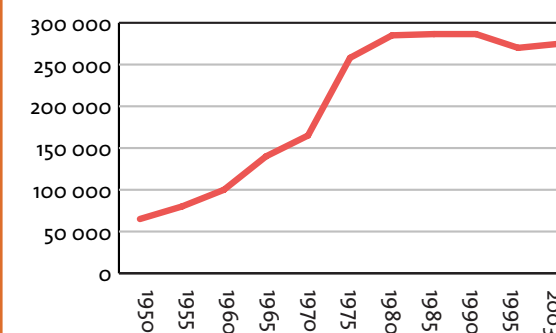
Antatt utvikling - antall pensjonister i SPK

Historisk utvikling i antall pensjoner

Historisk utvikling - antall medlemmer i stilling

FORSIKRINGSOMRÅDET

Overordnet mål for forsikringsområdet i Statens Pensjonskasse er å ivareta en forsvarlig oppgjørsprosess der behandling av krav skjer i tråd med rettsutviklingen, samt å administrere forsikringsordningene slik at de ikke går i underbalanse.

Yrkesskadeforsikring

Alle som utfører arbeid i arbeidsgivers tjeneste er omfattet av lov om yrkesskadeerstatning. Loven sikrer arbeidstakere erstatning for skade eller sykdom som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Dersom en arbeidstaker dør som følge av yrkesskade eller yrkessykdom, har de etterlatte rett til erstatning.

Nye skademeldinger og løpende saksportefølje

Vi mottok i løpet av året 636 nye skademeldinger om yrkesskade eller yrkessykdom. Dette er en nedgang i antall meldinger i forhold til tidligere år.

Av den totale saksporteføljen ble 130 saker avsluttet med erstatningsutbetaling til skadelidte. Samlet erstatningsutbetaling for yrkesskade eller yrkessykdom var i 2003 omtrent 61 millioner kroner. Dette beløpet inkluderer også erstatningsutbetalinger for skader konstatert før 1. januar 1996, det vil si erstatningsutbetalinger i saker hvor yrkesskaden eller yrkessykdommen er konstatert før man innførte premiefinansiering av yrkesskadeordningen i statlig sektor.

Ved utgangen av 2003 hadde Statens Pensjonskasse ca. 370 saker til behandling. I en rekke av sakene er skadeomfanget fortsatt uavklart, for eksempel fordi prognosen for uførhet er usikker. Selv om sakene ikke er avsluttet kan deler av erstatningsbeløpet i en del av disse sakene være utbetalt a konto.

Forberedelser til utvidet ansvar

I tillegg til løpende saksbehandling arbeidet vi i 2003 med å legge til rette for overtakelse av behandlingsansvaret for alle som faller inn under statens ansvar i henhold til yrkesskadeforsikringsloven. Dette gjelder blant andre menige under militærtjeneste og innsatte i fengsler, hvor vi i henhold til Personalmelding nr. 13/2003 overtok behandlingsansvaret fra 1. januar 2004. Overtakelsen var en videreføring av Stortingsmelding nr. 33 (1993-94). Stortinget ga i denne meldingen blant annet sin tilslutning til regjeringens forslag om å legge alle erstatningsoppgjør ved yrkesskader til Statens Pensjonskasse, samtidig som man beholdt statens rolle som selvassurandør. I første omgang ble kun behandlingsansvaret for krav fra arbeidstakere som var omfattet av Hovedtariffavtalen i staten overført. Arbeids- og administrasjonsdepartementet besluttet høsten 2003 at også behandlingsansvaret for øvrige grupper som omfattes av statens ansvar etter yrkesskadeforsikringsloven, skulle overføres til Statens Pensjonskasse med virkning fra 1. januar 2004.

Om forsikringen

For staten gjelder et selvassurandørprinsipp. Statens Pensjonskasse er statens oppgjørskontor for krav etter lov om yrkesskadeforsikring og yrkesskadereglene i Hovedtariffavtalen i staten. Yrkesskadeordningen i statlig sektor er fra og med 1. januar 1996 finansiert ved at den enkelte arbeidsgiver innbetaler en aktuært beregnet premie. Premien beregnes særskilt for hver virksomhet, og avhenger av hvilke yrkesgrupper som er ansatt i virksomheten og hvor høy risikoen for skade antas å være for disse gruppene. For yrkesskader konstatert før 1. januar 1996 er Statens Pensjonskasse behandlingsansvarlig, men eventuelle erstatningsutbetalinger, tillagt et administrasjonsgebyr, dekkes av arbeidsgiver.

For 2003 kan økonomien i yrkesskadeordningen på statlig sektor, for den delen som er premiefinansiert, skisseres som følger:

Resultatregnskap (estimerte tall)

Premieinntekter	94 000 000
Avkastning fiktive fond	24 000 000
Utbetalinger	21 000 000
RTV-avgift for 2002, betalt i 2003	40 000 000
Endring i forsikringsmessige avsetninger	70 000 000
Administrasjonskostnader	7 000 000
Årsresultat	-20 000 000

Balanseregnskap (estimerte tall)

Eiendeler	
Fiktivt fond	410 000 000
Sum eiendeler	410 000 000
Gjeld og egenandel	
Forsikringstekniske avsetninger	490 000 000
Fluktuasjonsfond	- 80 000 000
Sum gjeld og egenkapital	410 000 000

Gruppelivsforsikring

Når en arbeidstaker som er omfattet av Hovedtariffavtalen i staten dør, har de etterlatte krav på et engangsbeløp. Engangsbeløpet utbetales uten hensyn til dødsårsak eller om dødsfallet skjer i arbeid eller fritid. Engangsbeløpet kommer i tillegg til eventuell etterlattepensjon fra Statens Pensjonskasse.

Virksomheter som er medlem i Statens Pensjonskasse, men ikke kommer inn under hovedtariffavtalen i staten, kan inngå særskilt avtale om gruppelivsforsikring for sine ansatte, tilsvarende gruppelivsdekningen i hovedtariffavtalen.

Om forsikringen

Størrelsen på engangsbeløpet avhenger av avdødes alder på dødsfallstidspunktet og nedtrappes fra et maxi-

mumsbeløp på ti ganger folketrygdens grunnbeløp for en person som er 50 år eller yngre. Minimumsbeløpet er fem ganger folketrygdens grunnbeløp dersom avdøde er 60 år eller eldre.

Dersom en arbeidstaker ikke etterlater seg ektefelle, samboer eller barn, utbetales to ganger folketrygdens grunnbeløp til dødsboet.

Gruppelivspremien dekkes av arbeidsgiver, men arbeidstaker skatter av fordelene av å være gruppelivsforsikret.

I 2003 utbetalte Statens Pensjonskasse forsikringsbeløp etter 223 personer med til sammen 77,3 millioner kroner.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i antall dødsfall under gruppelivsdekningen fra 1990 og fram til og med 2003.

Utvikling i antall gruppelivsutbetalinger

År	Antall personer	Samlet utbetaling (mill. kroner)
1990	410	48,5
1991	401	48,0
1992	367	60,5
1993	353	69,3
1994	365	76,8
1995	363	72,1
1996	264*	59,2*
1997	312	73,0
1998	281	73,5
1999	276	77,7
2000	293	80,6
2001	243	75,3
2002	260	70,9
2003	223	77,3

De lave tallene for 1996 skyldes at noen virksomheter med relativt mange ansatte valgte å melde seg ut av ordningen dette året. (Kilde: SPK)

LÅNEOMRÅDET

Det overordnede målet for låneområdet er å kunne tilby kundene en attraktiv og tilgjengelig låneordning med konkurransedyktige betingelser. I tillegg skal ordningen forvaltes på en måte som gir lave tap og stabil avkastning for eier.

Låneordningen i Statens Pensjonskasse er et tilbud til alle medlemmer og pensjonister i Statens Pensjonskasse. Låneformålene er kjøp og ombygging/utvidelse av bolig, samt refinansiering av boliglån.

Utviklingen i lånerenten

Renten på lån i Statens Pensjonskasse har fulgt normalrenten for rimelige lån i arbeidsforhold med et tillegg på 0,5 prosentpoeng. I statsbudsjettet for 2003 vedtok Stortinget å heve normalrenten med 0,5 prosentpoeng, samtidig som det ble varslet om rentenedgang i det private markedet. Renten på boliglån i Statens Pensjonskasse var således 7,0 prosent fra 1. januar 2003.

Nedgangen i rentenivået i det private markedet fortsatte gjennom hele 2003 og førte til at renten på lån i Statens Pensjonskasse ble liggende høyere enn i private banker. Fra 1. juli gikk renten i Statens Pensjonskasse ned til 5,5 prosent og fra 1. september ytterligere ned til 4,0 prosent. Dette var imidlertid ikke tilstrekkelig, og det medførte en betydelig svikt i søknadsinngangen og en stor økning i antall innfrielse.

Bemanningsreduksjon nødvendig

I annet halvår 2003 var Statens Pensjonskasse som følge av svært redusert etterspørsel etter nye lån, i en situasjon hvor bemanningsreduksjon var nødvendig for å redusere kostnadene. Låneseksjonen reduserte antall årsverk fra 34 ved inngangen til 2003 til 14,5 årsverk ved utgangen av året. Av de overtallige i låneseksjonen ble noen overført til andre enheter i virksomheten.

Fra 2004 er det vedtatt en ny modell for fastsettelse av normrenten. Den nye modellen skal i større grad være tilpasset markedsrenten for utlån og åpner for renteregulering inntil seks ganger i året.

Produksjon og servicenivå

Saksbehandlingstiden for søknad om lån til kjøp av ny bolig har gjennom hele 2003 vært under én måned fra søknadsmottak.

Totalt utbetalte Statens Pensjonskasse 4 299 lån i 2003. På grunn av et visst etterslep av ubehandlede søknader fra 2002, var utbetalingene de første månedene i 2003 relativt høye, men falt betydelig gjennom året.

Samlet utlånt beløp var ved utgangen av året 13,1 milliarder, en reduksjon på 8 prosent i forhold til utgangen av 2002. Den store reduksjonen i utlånt beløp skyldes liten etterspørsel på grunn av ugunstig lånerente i 2003. Antall lån er redusert med 11,9 prosent, fra 38 181 til 33 640.

Gjennomsnittlig restgjeld har økt fra 374 360 til 389 699 kroner, det vil si en økning på 4,1 prosent. Økningen i gjennomsnittlig restgjeld skyldes innfrielse av mange lån med lav restgjeld.

I 2003 avskrev Statens Pensjonskasse 2,7 millioner kroner i misligholdte lån, hvilket utgjør 0,2 promille av samlet utlånt beløp.

Renteinntektene fra låneordningen ble i 2003 inntektsført med 88,2 millioner kroner i statskassens regnskap.

Mer automatisert saksbehandling

I tillegg til løpende saksbehandling og porteføljeforvaltning har seksjonen arbeidet med systemutvikling for å få til økt grad av automatisering i søknadsbehandlingen. Mange låntakere benyttet i 2003 vår elektroniske lånesøknad og ved utgangen av 2003 var andelen lånesøknader som ble mottatt elektronisk omtrent 50 prosent.

Systemutvikling

Lånerenten ble i 2003 satt ned med tilbakevirkende kraft midt i året og dette medførte et behov for videreutvikling av fagsystem.

Bevegelse i utlånsmassen 2003

	Antall	Beløp i tusen kroner
Gjennomsnittlig restgjeld		
Beholdning pr. 31.12.02	38 181	14 293 458 374 360
Beholdning pr. 31.12.03	33 640	13 108 484 389 699

(Kilde: SPK)

KAPITALFORVALTNINGSOMRÅDET

Kapitalforvaltningsområdet forvalter fondsmidlene til Pensjonsordningen for apoteketaten, som utgjør om lag 3,3 milliarder norske kroner.

Det overordnede målet for Kapitalforvaltningsområdet er å skape god avkastning på pensjonsmidlene over tid, og derigjennom bidra til forutsigbare pensjonskostnader.

Statens Pensjonskasse utfører kapitalforvaltningsvirksomheten etter retningslinjer som er i godt samsvar med ledende praksis hos norske livs- og pensjonsforsikringsvirksomheter. Forvaltningsvirksomheten er basert på analyse av makroøkonomiske og markedsmessige forhold, fokus på aktivaallokering og indekxnære investeringer. Midlene forvaltes etter en kjerne-/satellittmodell hvor hoveddelen av investeringene utgjør kjernen og er plassert til lav risiko og nær valgte referanseindekser. Satellittinvesteringene utgjøres av aktive forvaltningsmandater som er satt ut til eksterne forvaltere med en spisskompetanse som kan bidra til å skape høyere avkastning.

Utgangspunktet for fordelingen på de ulike aktivaklassene er pensjonsforpliktelsene til pensjonsordningen som forvaltes. Et tett samarbeid med aktuarseksjonen i Statens Pensjonskasse sikrer at investeringene gjøres i samsvar med den risikoevne ordningen har.

Statens Pensjonskasse er godt fornøyd med det forvaltningsresultatet som kunne tilføres Pensjonsordningen for apoteketaten i 2003. Etter flere år med svak utvikling i aksjemarkedene var fokus å sikre pensjonsordningen en minimumsavkastning, samtidig som man ønsket å nyte godt av en eventuell kursoppgang i markedene. Tabellen nedenfor viser kapitalavkastningen for Statens Pensjonskasses kapitalforvaltningsvirksomhet sammenlignet med andre markedsaktører i 2003.

Avkastning i norske livselskaper mv	2003
Oslo Pensjonsforsikring	10,50 %
Statens Pensjonskasse	10,10 %
Vital (fusjonert med Gjensidige)	9,70 %
Storebrand	8,80 %
Sparebank 1	8,50 %
KLP	8,20 %
Nordea	8,10 %

(Kilde: Tall publisert av selskapene)

> Regnskap

Regnskapene som presenteres her, er ikke de offisielle regnskapene for Statens Pensjonskasse. De presenteres årlig i Stortingsmelding nr. 3 og er basert på kontantprinsippet og statsregnskapets kontoplan. Det har vært et mål å presentere regnskapene i årsberetningen etter de samme regnskapsprinsippene som gjelder for tilsvarende private selskaper. Det har i denne sammenheng vært nødvendig å innarbeide estimerte økonomiske størrelser i regnskapene. Det er til dels store avvik mellom regnskapene som presenteres her, og de offisielle regnskapene.

Samtidig med at Statens Pensjonskasses driftsorganisasjon ble omdannet til forvaltningsbedrift, ble det innført en ny økonomimodell for Statens Pensjonskasses virksomhet. Hovedprinsippet i denne er å skille pensjonsordningens økonomi fra driftsorganisasjonens økonomi. Det er derfor utarbeidet to regnskaper, ett for Statens Pensjonskasse Forvaltningsbedrift (SPK Forvaltningsbedrift) som er regnskapet for driftsorganisasjonen, og ett for Statens Pensjonskasse Forsikring (SPK Forsikring) som er regnskapet for pensjonsordningene. Begge de to separate regnskapene presenteres i denne årsberetningen.

SPK Forvaltningsbedrift

Regnskapet for SPK Forvaltningsbedrift viser de samlede økonomiske størrelser og verdier for Statens Pensjonskasses driftsorganisasjon. Regnskapet følger i hovedsak god regnskapsskikk og alminnelige forretningsmessige prinsipper. De økonomiske størrelsene for SPK Forvaltningsbedrift vil være sammenlignbare med tilsvarende private virksomheter.

SPK Forsikring

Regnskapet for SPK Forsikring viser de samlede pensjonsforpliktelsene etter lov om Statens Pensjonskasse og tilknyttede lovfestede ordninger. Selv om SPK Forsikring er en ikke-fondert pensjonsordning, har vi hatt som mål å fremstille de samlede økonomiske størrelsene og pensjonsforpliktelsene som om SPK Forsikring hadde vært fondert. Vi har derfor simulert en del økonomiske størrelser, slik som avkastning på den beregnede kapitalen, slik at regnskapet viser sammenlignbare størrelser med fonderte pensjonsordninger. Vi har tilstrebet å følge ordinære regnskapsregler for pensjonskasser og god regnskapsskikk i den grad det har vært mulig. Tilsvarende gjelder for beregninger av pensjonsforpliktelsene, hvor vi har benyttet standard aktuarielle prinsipper. Det understrekes imidlertid at i noen tilfeller har vi vært nødt til å gjøre forenklinger og tilpasninger. Nærmere detaljer om forutsetninger og beregninger fremkommer i notene til regnskapet.

Statens Pensjonskasse administrerer også gruppe- og yrkesskedeforsikringen til statsansatte. På samme måte som for pensjonsforpliktelsene tar Statens Pensjonskasse sikte på å presentere helhetlige regnskaper for disse ordningene. Av praktiske årsaker er imidlertid de økonomiske størrelsene for disse to produktene ikke innarbeidet i det presenterte regnskapet for SPK Forsikring.

> SPK Forvaltningsbedrift

Resultatregnskap 2003

	Note	2003	2002
Driftsinntekter			
Driftsinntekter	3	282 344 825	275 260 605
Driftskostnader			
Lønnskostnader	4	129 591 369	112 412 663
Avskrivning på varige driftsmidler	5	30 150 584	29 706 105
Andre driftskostnader		94 772 228	110 562 461
Sum driftskostnader		254 514 181	252 681 229
Driftsresultat		27 830 644	22 579 376
Finansinntekter			
Andre renteinntekter		363 201	873 237
Finanskostnader			
Renter av statens kapital		1 050 874	1 394 693
Andre rentekostnader		16 614	598
Sum finanskostnader		1 067 488	1 395 291
Ordinært resultat		27 126 357	22 057 322
Årsresultat		27 126 357	22 057 322
Overføringer og disponeringer			
Overført fra (-)/ avsatt til reguleringsfond		6 135 718	-1 836 218
Overført fra (-)/ avsatt til annen egenkapital		-665 361	-2 762 460
Overskuddskrav		21 656 000	26 656 000
Sum overføringer og disponeringer		27 126 357	22 057 322

Balanse pr. 31.12.2003

Eiendeler	Note	31.12.03	31.12.02
Anleggsmidler			
Driftsmidler	5	51 380 900	61 642 738
Omløpsmidler			
Kundefordringer	6	8 554 213	7 190 554
Opptjente, ikke fakturerte inntekter		11 946 990	11 946 990
Forskuddsbetalte kostnader		33 012 554	0
Mellomregnskap Finansdepartementet	7	253 451	25 688 439
Andre kortsiktige fordringer		80 097	272 930
Sum omløpsmidler		53 847 305	45 098 913
Sum eiendeler		105 228 205	106 741 651
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Annen egenkapital	8	39 845 550	40 510 911
Reguleringsfond	8	21 378 724	15 243 006
Sum egenkapital		61 224 274	55 753 917
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelser	4	2 900 447	811 555
Statens rentebærende kapital	9	12 897 451	20 464 204
Sum langsiktig gjeld		15 797 898	21 275 759
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		12 829 082	13 498 701
Skyldig skattetrekk og offentlige avgifter		5 687 777	5 254 763
Forskuddsfakturerte inntekter		6 714 717	6 714 717
Annen kortsiktig gjeld		2 974 457	4 243 794
Sum kortsiktig gjeld		28 206 033	29 711 975
Sum egenkapital og gjeld		105 228 205	106 741 651

Noter til årsoppgjøret 2003

Note 1 Generelt

Resultatregnskapet og balansen foran er ikke Statens Pensjonskasses formelt avlagte regnskap. Formålet med regnskapet er å vise et regnskap for SPK Forvaltningsbedrift som er sammenlignbart med regnskapene for andre tilsvarende virksomheter. Regnskapet inkluderer derfor enkelte beregnede tallstørrelser.

Note 2 Regnskapsprinsipper

Driftsmidler

Driftsmidler bokføres til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger i henhold til avskrivningsplan. Anskaffelseskost for egenutviklede immaterielle eiendeler settes til direkte og indirekte kostnader som kan henføres til utviklingen av eiendelen.

Kundefordringer

Kundefordringer er bokført til pålydende verdi.

Inntekter

Inntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Note 3 Driftsinntekter

SPK Forvaltningsbedrifts driftsinntekter utgjorde i 2003 kr 282 344 825 og gjelder i all vesentlighet tjenester utført for SPK Forsikring og Pensjonsordningen for apoteketaten. Driftsinntektene i 2002 var kr 275 260 605. Tjenestene omfatter blant annet administrasjon av låneordninger, kapitalforvaltning, utbetaling av pensjoner og forsikringsytelser og ajourhold av medlemsdata.

Note 4 Lønnskostnader, antall ansatte

Ved utgangen av 2003 var det 303 ansatte i SPK Forvaltningsbedrift. Tilsvarende var det 311 ansatte i 2002. Antall årsverk ved utgangen av 2003 var 295. Totale lønnskostnader utgjorde i 2003 kr 129 591 369 (kr 112 412 663 i 2002) hvorav pensjonskostnader utgjorde kr 14 818 192 (kr 9 914 446 i 2002) og arbeidsgiveravgift utgjorde kr 15 738 023 (kr 13 665 837 i 2002). Øvrige ytelser utgjorde kr 847 118 (kr 1 293 006 i 2002). Lønnskostnader som er aktivert i forbindelse med egenutvikling av immaterielle eiendeler, er fratrukket i posten Lønnskostnader i resultatregnskapet.

Pensjonsforhold

Virksomhetens ansatte er tilknyttet pensjonsordningen i SPK Forsikring som er en ytelsesbasert bruttoordning. Det var 306 yrkesaktive medlemmer tilknyttet ordningen pr. 01.01.2003. Ordningen er ikke fondert. Årets pensjonskostnad er beregnet av SPK Forsikrings aktuar.

Pensjonsmidlene i SPK Forvaltningsbedrift er ikke fondert. Pensjonsmidlene består av et beregnet fiktivt fond. Det er staten som er ansvarlig for beregnet pensjonsforpliktelse. Ved en eventuell endring i rammebetingelsene som medfører en friere stilling for SPK Forvaltningsbedrift, vil man søke å få tilført midler for å dekke netto pensjonsforpliktelse.

Forutsetninger	31.12.03	31.12.02
Avkastning på pensjonsmidler	6,00 %	6,50 %
Diskonteringsrente	6,00 %	6,50 %
Årlig lønnsvekst	3,50 %	4,00 %
Årlig G-regulering	3,50 %	4,00 %
Arbeidsgiveravgiftssats	14,10 %	14,10 %
Gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid	17	17
Sammensetning av netto pensjonskostnader	2003	2002
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	9 674 000	7 160 700
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	6 005 900	4 474 900
Brutto pensjonskostnad	15 679 900	11 635 600
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4 336 000	3 627 400
Administrasjonskostnad	175 777	127 060
Resultatført overgangsvirkning	554 000	554 000
Resultatført estimatavvik	241 400	0
Korrigerende av innbetaling til pensjonsmidler i 2002	671 945	0
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	12 987 022	8 689 260
Beregnet arbeidsgiveravgift	1 831 170	1 225 186
Netto pensjonskostnad etter arbeidsgiveravgift	14 818 192	9 914 446
Sammensetning av netto pensjonsforpliktelse	31.12.03	31.12.02
Brutto pensjonsforpliktelse	105 830 200	73 319 900
Pensjonsmidler (fiktivt fond)	81 688 153	63 645 045
Netto pensjonsforpliktelse	24 142 047	9 674 855
Overgangsvirkning ifm. implementering	-8 309 300	-8 863 300
Estimatavvik	-12 932 300	0
Balanseført netto pensjonsforpliktelse før avgift	2 900 447	811 555
Arbeidsgiveravgift	408 963	114 429
Balanseført netto pensjonsforpliktelse etter avgift	3 309 410	925 984

> SPK Forvaltningsbedrift

Note 5 Driftsmidler

	Programvare	EDB-utstyr	Inventar/utstyr	Kontormaskiner	Total
Kostpris 01.01	115 237 724	28 343 765	6 104 520	934 521	150 620 530
Tilgang	13 800 586	4 955 634	157 946	974 580	19 888 746
Kostpris 31.12	129 038 310	33 299 399	6 262 466	1 909 101	170 509 276
Akk avskr. 01.01	73 564 728	11 025 683	3 870 673	516 708	88 977 792
Årets avskr.	23 722 049	5 570 066	651 208	207 261	30 150 584
Akk. avskr. 31.12	97 286 777	16 595 749	4 521 881	723 969	119 128 376
Bokført verdi 31.12	31 751 533	16 703 650	1 740 585	1 185 132	51 380 900
Avskrivningssatser	25 %	25 %	15 %	25 %	

Avskrivninger foretas lineært av driftsmiddelets kostpris. Årets tilgang av egentilvirkede varige driftsmidler utgjør kr 6 947 321.

Note 6 Kundefordringer

Kundefordringer er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2003. Det er ikke foretatt avsetninger for påregnelig tap da faktiske tap erfaringsmessig er svært små.

Note 7 Mellomregnskap Finansdepartementet

SPK Forvaltningsbedrift er en del av konsernkontosystemet i staten. Alle inn- og utbetalinger føres via statens konsernkonti. Netto inn- og utbetalinger presenteres i SPK Forvaltningsbedrifts regnskap som en del av mellomværendet med Finansdepartementet.

Note 8 Egenkapital

	Annen egenkapital	Reguleringsfond
Saldo 01.01	40 510 911	15 243 006
Overført fra annen egenkapital/til reguleringsfond	-665 361	6 135 718
Saldo 31.12	39 845 550	21 378 724

Note 9 Statens rentebærende kapital

Statens rentebærende kapital er lån som SPK Forvaltningsbedrift har tatt opp for å finansiere deler av investeringene i driftsmidler. Avdrag på lånet settes lik de årlige avskrivningene på driftsmidlene. Opptak av nytt lån og avdrag på gamle lån er basert på tall fra SPK Forvaltningsbedrifts kontantregnskap.

Kontantstrømoppstilling 1.1. - 31.12.

Tall i hele kroner	2003	2002
Kontantstrøm fra drift		
Innbetaling fra kunder	280 981 166	275 649 578
Innbetalte renteinntekter	363 201	873 237
Sum	281 344 367	276 522 815
Betalte finansutgifter	-16 614	-598
Lønn, offentlige trekk og avgifter	-126 876 629	-111 061 867
Andre driftskostnader	-130 774 612	-108 707 583
Sum	-257 667 855	-219 770 048
Sum kontantstrøm fra drift	23 676 512	56 752 767
Kontantstrøm fra investeringer		
Utbetaling ved kjøp av driftsmidler	-19 888 746	-21 562 867
Sum kontantstrøm fra investeringer	-19 888 746	-21 562 867
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Utbetaling av overskuddskrav	-21 656 000	-26 656 000
Nedbetaling av gjeld	-7 566 753	-6 571 589
Sum kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-29 222 753	-33 227 589
Netto kontantstrøm i perioden	-25 434 987	1 962 311
Mellomregnskap Finansdepartementet 1.1	25 688 438	23 726 127
Mellomregnskap Finansdepartementet 31.12	253 451	25 688 438
Netto endring likvidbeholdning	-25 434 987	1 962 311

Resultatregnskap 2003

	Note	2003	2002
Driftsinntekter			
Premieinntekter	3	9 820 608 823	6 120 745 836
Estimerte premieinntekter	4	4 970 634 792	5 287 076 163
Ekstraordinær premieinntekt	5	-954 117 337	7 908 272 082
Sum inntekter		13 837 126 278	19 316 094 081
Inntekter fra finansielle eiendeler			
Beregnet avkastning fiktivt fond	6	14 477 509 342	13 132 038 853
Renteinntekter utlån	12	888 214 360	784 422 300
Andre inntekter finansielle eiendeler		14 888 848	23 952 017
Sum inntekter av finansielle eiendeler		15 380 612 550	13 940 413 170
Forsikringsytelser			
Pensjoner	7	11 671 055 606	10 960 550 794
Endring i forsikringsmessige avsetninger			
Avsatt til pensjonsfond	8	16 611 000 000	21 244 000 000
Avsatt til administrasjonsfond	8	670 000 000	842 000 000
Overført fra sikkerhetsfond	8	29 000 000	-398 000 000
Sum endr. i forsikringsmessige avsetninger	5	17 310 000 000	21 688 000 000
Driftskostnader			
Administrasjonskostnader	9	256 969 371	247 376 670
Avskrivning lån	12	2 676 003	6 863 742
Utbetalte vartpenger (inkludert ventelønn i 2002)	14	44 557 190	156 806 146
Refundert ventelønn		0	-13 838 502
Forsinkelsesrenter		22 276 621	29 152 584
Sum driftskostnader		326 479 185	426 360 640
Resultat før særlige avsetninger		-89 795 963	181 595 817
Årsresultat		-89 795 963	181 595 817
Overføringer og disponeringer			
Avsatt til/overført fra(-) annen egenkapital	10	-89 795 963	181 595 817
Sum disponeringer		-89 795 963	181 595 817

Balanse pr. 31.12.03

Eiendeler	Note	31.12.03	31.12.02
Finansielle anleggsmidler			
Boliglån	12	13 105 473 378	14 290 785 806
Fordring statskassen/fiktivt fond	6	256 639 821 192	237 864 570 090
Sum finansielle anleggsmidler		269 745 294 570	252 155 355 896
Fordringer			
Kundefordringer	13	1 453 285 973	1 762 437 086
Andre kortsiktige fordringer		4 309 763	11 387 713
Sum fordringer		1 457 595 736	1 773 824 799
Andre eiendeler			
Bankinnskudd		11 384 249	23 552 500
Sum eiendeler		271 214 274 555	253 952 733 195

Ansvarlig kapital, forsikringsmessige avsetninger og gjeld	Note	31.12.03	31.12.02
Ansvarlig kapital			
Statens Pensjonskasses fond		244 900 000	244 900 000
Annen egenkapital		308 265 301	398 061 264
Sum ansvarlig kapital	10	553 165 301	642 961 264
Forsikringsmessige avsetninger			
Pensjonsfond	8	259 867 000 000	243 256 000 000
Administrasjonsfond	8	10 392 000 000	9 722 000 000
Sikkerhetsfond	8	338 300 000	309 300 000
Sum forsikringsmessige avsetninger		270 597 300 000	253 287 300 000
Gjeld			
Annen gjeld		53 056 258	11 683 288
Påløpte kostnader			
Påløpte kostnader		10 752 996	10 788 643
Sum egenkapital og gjeld		271 214 274 555	253 952 733 195

Noter til årsoppgjøret 2003

Note 1 Generelt

Resultatregnskapet og balansen foran er ikke Statens Pensjonskasses formelt avlagte regnskap. SPK Forsikring er ikke underlagt de samme rammebetingelser som private og kommunale pensjonsordninger. Formålet med regnskapet er å vise et regnskap for SPK Forsikring som er sammenlignbart med regnskapene for andre pensjonsordninger. Regnskapet inkluderer derfor enkelte beregnede tallstørrelser.

Note 2 Regnskapsprinsipper

Pensjonspremier

Pensjonspremier faktureres og inntektsføres etter-skuddsvis hver annen måned.

Renter utlån

Renter inntektsføres etter hvert som de faktureres.

Utlån

Boliglån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2003 fratrukket avsetning for påregnelig tap. Påregnelig tap er basert på misligholdte lån og vurderes ut ifra sikkerheten knyttet til restkravet og hvorvidt det skjer innbetalinger på lånet.

Note 3 Premieinntekter

Premieinntektene utgjør i 2003 kr 9 820 608 823.

Innbetalte premier utgjør kr 10 126 290 145.

Forskjellen mellom premieinntekter og premieinnbetalinger består av endringen i premier som er fakturert, men ikke betalt. Premieinntektene utgjorde i 2002 kr 6 120 745 836. Økningen i premieinntektene i 2003 skyldes i hovedsak engangspremier, økninger av premiesatser og at nye virksomheter ble premiebetalende i 2003.

Note 4 Estimerte premieinntekter

Det er kun ca 60 prosent av medlemmene i Statens Pensjonskasse det betales premie for. Det er beregnet en estimert premie med utgangspunkt i antatt årslønn for den delen av medlemsmassen som det i dag ikke betales premie for. Estimert premieinntekt er inntektsført i regnskapet med kr 4 970 634 792. Tilsvarende beløp i 2002 var kr 5 287 076 163. Reduksjonen skyldes i hovedsak at nye virksomheter har blitt premiebetalende i 2003.

Note 5 Ekstraordinær premieinntekt

Det skal ikke bygges opp egenkapital i regnskapet utover det som følger av kravet til kapitaldekning. Posten ekstraordinær premieinntekt benyttes for å tilpasse resultatet til egenkapitalkravet. Inntektene i regnskapet for 2003 overstiger kostnadene med kr 954 117 337. For å korrigere for denne overdekningen er det i regnskapet ført en negativ ekstraordinær premieinntekt på kr 954 117 337. Beløpet er en korrigerende av beregnet ekstraordinær premie tidligere år. I 2002 ble det inntektsført ekstraordinær premieinntekt med kr 7 908 272 082. Den kraftige reduksjonen i 2003 skyldes i hovedsak høyere ordinære premieinntekter i 2003 og en lavere vekst i de forsikringsmessige avsetningene i 2003 som følge av lavere lønnsvekst.

Ekstraordinær premie blir ikke fakturert eller kreditert. Den ekstraordinære premieinntekten er en korreksjonspost for å gi ordningen en ansvarlig kapital tilsvarende kapitaldekningskravet. Kapitaldekningskravet pr. 31.12.2003 er på kr 553 165 301.

Note 6 Fordring statskassen/fiktivt fond - avkastning av fiktivt fond

SPK Forsikring har ingen reelle finansielle anleggsmidler utover det som er utlån til medlemmer. Siden ordningen ikke er fondert, er det beregnet et fiktivt fond. Åpningsbalansen på fondet ble gitt ved at fondet

balanserte de forsikringsmessige avsetninger og øvrige balanseposter i åpningsbalansen pr 01.01.2001. Det fiktive fondet er en fordring på statskassen siden de forsikringsmessige avsetningene er en forpliktelse som påhviler staten. Det fiktive fondet holdes som en anlegg-sportefølge. SPK Forsikring får i dag ingen faktisk avkastning på denne fordringen/fiktive fondet. I resultatregnskapet er det presentert en beregnet avkastning på fondet basert på 10-årig statsobligasjonsrente. Beregnet avkastning på kr 14 477 509 342 er inntektsført i regnskapet. Tilsvarende ble det i 2002 inntektsført kr 13 132 038 853.

Note 7 Pensjoner

Av utgiftsførte pensjoner utgjør kr 30 920 828 avskrivninger i forbindelse med for mye utbetalte pensjoner. Dette utgjør 2,6 promille av totalt utbetalte pensjoner. Tilsvarende var det i regnskapet for 2002 utgiftsført kr 23 898 278 i avskrivninger.

Note 8 Forsikringsmessige avsetninger

Pensjonsfondet er lik påløpte pensjonsforpliktelser beregnet iht. en gjennomsnittlig realrente på 2,9 %. AFP-uttaket er forutsatt å være 50 %.

Pensjonsfondet er pr. 31.12.2003 fordelt på medlemsgruppene på følgende måte (alle tall i millioner norske kroner):

	31.12.2003	01.01.2003
Lov om Statens Pensjonskasse og AFP for offentlige tjenestemenn m.fl:		
Aktive medlemmer	117 000	109 000
Oppsatte medlemmer	26 000	24 800
Pensjonister	116 300	108 900
Totalt	259 300	242 700
Andre pensjonsordninger*		
Totalt	567	556
Totalt alle ordninger	259 867	243 256

*Andre pensjonsordninger er Pensjoner av statskassen, Pensjonsordningen for statsråder, Pensjonsordningen for Operaen og Pensjonsordningen for ledsagere i utenriks-tjenesten. Den fonderte Pensjonsordningen for apoteketaten er ikke inkludert i disse beregningene.

Inkludert i forpliktelse for aktive medlemmer er forpliktelse for AFP på ca. 27 500 millioner kroner.

Forpliktelser for pensjonister er beregnet på faktisk bestand. For aktive og oppsatte medlemmer fremkommer forpliktelsene ved analyser og beregninger på representative utvalg av bestanden. For aktive og oppsatte medlemmer er beregningene beheftet med en usikkerhet på inntil 3-4 %.

Økningen i pensjonsfondet i 2003 er lavere enn økningen i 2002. Dette skyldes først og fremst at lønnsveksten i 2003 var lavere enn i 2002. Det er imidlertid fortsatt høye kostnader knyttet til uførepensjonering og AFP. Veksten i folketrygdens grunnbeløp var i 2003 på 5,0 %, som betyr høye reguleringspremier for pensjonistgruppen.

Administrasjonsfondet er beregnet som 4 % av pensjonsfondet.

Sikkerhetsfondet er pr. 31.12.2003 beregnet iht. Kredittilsynets minstekrav.

Note 9 Andre driftskostnader

Det er i 2003 utgiftsført kr 253 631 751 for kjøp av tjenester i forbindelse med administrasjon fra SPK Forvaltningsbedrift, herunder kostnader til regnskapsføring og aktuatertjenester. Diverse driftskostnader er utgiftsført med kr 3 337 620.

Note 10 Ansvarlig kapital/kapitaldekningskrav

Statens Pensjonskasse er i dag ikke underlagt Kredittilsynets kapitaldekningskrav. Det er likevel foretatt en beregning av kapitaldekningskravet med utgangspunkt i regnskapet pr. 31.12.2003. Det er forutsatt at det fiktive fondet vektet lik statsobligasjoner.

Sum Statens Pensjonskasses fond og Annen egenkapital i balansen tilsvarer det beregnede kapitaldekningskravet pr. 31.12.2003.

	Balanse	Risikovekt	Risikovektet balanse	Risikoveiet beregningsgrunnlag, 8%
Fiktivt fond	256 639 821 192	0,0	0	0
Boliglån	13 105 473 378	0,5	6 552 736 689	524 218 935
Kundefordringer	339 055 083	0,1	33 905 508	2 712 441
Kundefordringer	772 997 360	0,2	154 599 472	12 367 958
Kundefordringer	341 233 530	0,5	170 616 765	13 649 341
Andre kortsiktige fordringer	4 309 763	0,1	430 976	34 478
Bankinnskudd	11 384 249	0,2	2 276 850	182 148
Totalt	271 214 274 555		6 914 566 260	553 165 301

Note 11 Ansatte

Det er ingen ansatte i SPK Forsikring. Virksomheten administreres av SPK Forvaltningsbedrift.

Note 12 Boliglån

SPK Forsikring yter lån til sine medlemmer. Boliglån er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2003 med fradrag for påregnelige tap på utlån.

Utlån til pålydende verdi	13 109 397 578
Avsetning for påregnelig tap	- 3 924 200
Bokført verdi utlån	13 105 473 378

Rentesatsen var pr. 31.12.2003 4,0 %.

Tap mv på utlån	2003	2002
Avskrevet hovedstol	3 001 787	663 962
Avskrevet renter og omkostninger	2 194 662	116 136
Innbetalt tidligere avskrevet	-144 153	-216 849
Endring avsetning for påregnelig tap	-2 376 293	6 300 493
Sum	2 676 003	6 863 742

Note 13 Kundefordringer

Kundefordringer er bokført med kr 1 453 285 973 og består av:

Kundefordringer	1 447 045 511
Kundefordringer lån	6 240 462
Sum kundefordringer	1 453 285 973

Kundefordringer er bokført til pålydende verdi pr. 31.12.2003.

Note 14 Utbetalt vartpenger

SPK Forsikring utbetaler vartpenger i henhold til vartpengeordningen i staten. Vartpenger er hjemlet i lov om Statens Pensjonskasse. Utbetalte vartpenger er ført som driftskostnader i regnskapet. Administrasjonen av ventelønnsordningen i staten ble overført til Aetat fra 01.01.2002, men SPK Forsikring foresto utbetaling av ventelønn for Aetat frem til 01.06.2002.

Kontantstrømoppstilling 1.1. - 31.12.

Tall i hele kroner	2003	2002
Kontantstrøm fra drift		
Premieinntekter	14 146 589 830	18 447 880 835
Bankrenter	0	768
Renteinntekter utlån	933 000 448	781 828 878
Andre inntekter finansielle eiendeler	14 888 848	23 952 017
Sum	15 094 479 126	19 253 662 498
Betalte pensjoner	-11 668 949 124	-10 957 155 947
Betalt vartpenger (inkl. ventelønn 2002)	-44 407 300	-142 746 902
Betalte forsinkelsesrenter	-22 276 621	-29 152 584
Administrasjonsutgifter	-255 908 997	-259 191 843
Sum	-11 991 542 042	-11 388 247 276
Sum kontantstrøm fra drift	3 102 937 084	7 865 415 222
Kontantstrøm fra investeringer		
Netto avkastning fiktivt fond	14 477 509 342	13 132 038 853
Netto endring i utlån	1 185 312 428	-3 663 172 639
Netto tap lån	-2 676 003	-6 863 742
Netto endring i fiktivt fond	-18 775 251 102	-17 313 379 938
Sum kontantstrøm fra investeringer	-3 115 105 335	-7 851 377 466
Netto kontantstrøm i perioden	-12 168 251	14 037 756
Likviditetsbeholdning 1.1	23 552 500	9 514 744
Likviditetsbeholdning 31.12	11 384 249	23 552 500
Netto endring likvidbeholdning	-12 168 251	14 037 756

> Bestandsstatistikk

Utbetalte pensjoner 2003

Tabell A

Pensjonsart	Brutto utbetalt		Samordningsfradrag		Netto utbetalt	
	Beløp i millioner kroner	%	Beløp i millioner kroner	%	Beløp i millioner kroner	%
Alderspensjon						
Menn	10 191,6	38,3 %	6 015,0	40,5 %	4 176,6	35,6 %
Kvinner	4 702,4	17,7 %	2 954,5	19,9 %	1 747,9	14,9 %
Totalt	14 894,0	56,0 %	8 969,5	60,4 %	5 924,5	50,5 %
Avtalefestet pensjon						
Menn	869,9	3,3 %	4,1	0,0 %	865,8	7,4 %
Kvinner	537,2	2,0 %	6,1	0,0 %	531,1	4,5 %
Totalt	1 407,1	5,3 %	10,2	0,1 %	1 396,9	11,9 %
Spesiell førtidspensjon						
Menn	179,9	0,7 %	1,3	0,0 %	178,6	1,5 %
Kvinner	91,3	0,3 %	3,2	0,0 %	88,1	0,8 %
Totalt	271,2	1,0 %	4,5	0,0 %	266,7	2,3 %
Uførepensjon						
Menn	2 347,2	8,8 %	1 567,4	10,5 %	779,8	6,7 %
Kvinner	3 338,0	12,6 %	2 048,5	13,8 %	1 289,5	11,0 %
Totalt	5 685,2	21,4 %	3 615,9	24,3 %	2 069,3	17,7 %
Ektefellepensjon						
Menn	164,7	0,6 %	105,9	0,7 %	58,8	0,5 %
Kvinner	4 079,8	15,3 %	2 154,2	14,5 %	1 925,6	16,4 %
Totalt	4 244,5	15,9 %	2 260,1	15,2 %	1 984,4	16,9 %
Barnepensjon						
Menn	41,1	0,2 %	0,3	0,0 %	40,8	0,3 %
Kvinner	42,7	0,2 %	0,1	0,0 %	42,6	0,4 %
Totalt	83,8	0,4 %	0,4	0,0 %	83,4	0,7 %
Sum						
Menn	13 794,4	51,9 %	7 694,0	51,8 %	6 100,4	52,0 %
Kvinner	12 791,4	48,1 %	7 166,6	48,2 %	5 624,8	48,0 %
Totalt	26 585,8	100,0 %	14 860,6	100,0 %	11 725,2	100,0 %

Antall pensjoner

Tabell B

Pr. 31.12.2003

Pensjonsart	Menn				Kvinner			
	2002		2003		2002		2003	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Ordinær alderspensjon	54 317	67,7 %	55 289	67,2 %	40 979	35,3 %	42 434	48,3 %
Avtalefestet pensjon	4 419	5,5 %	4 443	5,4 %	3 613	3,1 %	3 799	4,1 %
Spesiell førtidspensjon	838	1,0 %	774	0,9 %	529	0,5 %	484	0,6 %
Uførepensjon	15 228	19,0 %	15 953	19,4 %	30 329	26,1 %	32 293	23,9 %
Ektefellepensjon *)	4 495	5,6 %	4 828	5,9 %	39 734	34,2 %	39 852	22,1 %
Barnepensjon *)	982	1,2 %	1 018	1,2 %	1 000	0,8 %	1 030	1,0 %
Alle pensjonsarter	80 279	100,0 %	82 305	100,0 %	116 184	100,0 %	119 892	100,0 %

*) Den etterlattes kjønn

Gjennomsnittlige årlige pensjoner 2003

Tabell C

Pensjonsart	Gjennomsnittlig brutto årlig pensjon			Gjennomsnittlig netto årlig pensjon		
	Menn	Kvinner	Totalt	Menn	Kvinner	Totalt
Alderspensjon	190 491	115 447	157 905	80 109	44 090	64 469
Avtalefestet pensjon	200 715	149 488	177 103	201 563	148 982	177 327
Spesiell førtidspensjon	230 110	180 963	211 201	227 483	172 356	206 274
Uførepensjon	153 573	108 630	123 491	50 002	39 124	42 721
Ektefellepensjon	36 073	105 037	97 585	12 600	49 399	45 423
Barnepensjon	41 854	43 281	42 571	39 435	40 023	39 731

Beregnet på aktuell bestand desember 2003

› Bestandsstatistikk

Bestandsbevegelse

Tabell D

	Alders- og tidligpensjon	Uførepensjon	Ektefellepensjon	Barnepensjon
Bestand 31.12.2002	104 695	45 557	44 229	1 982
Samlet tilgang	7 114	6 011	2 865	396
Samlet avgang	4 586	3 322	2 414	330
Bestand søkning i 2003	2 528	2 689	451	66
Bestand 31.12.2003	107 223	48 246	44 680	2 048

Barnepensjon 2003 (Fordelt på type)

Tabell G

Barnepensjon	Etter menn	Etter kvinner	Totalt
Enkle (bruttopenasjoner)	614	253	867
Forhøyede (bruttopenasjoner)	334	131	465
Nettopensjoner	465	251	716
Totalt	1 413	635	2 048

Alders- og tidligpensjon 2003 (Fordelt på aldersgrenser)

Tabell E

Aldersgrense	Menn	Kvinner	Totalt
52 år	110	0	110
55 år	3	34	37
60 år	8 214	242	8 456
63 år	371	1 585	1 956
65 år	11 875	9 739	21 614
66 år	8	3	11
67 år	107	155	262
68 år	7 447	2 858	10 305
70 år	32 371	32 101	64 472
Totalt	60 506	46 717	107 223

Ektefellepensjon 2003 (Fordelt på inntektsprøvde/ikke-inntektsprøvde)

Tabell H

	Menn	Kvinner	Totalt
Inntektsprøvde pensjoner	4 714	1 814	6 528
Ikke-inntektsprøvde pensjoner	0	37 892	37 892
Nettopensjoner	114	146	260
Totalt	4 828	39 852	44 680

Uførepensjon 2003 (Fordelt på uføregrad)

Tabell F

	Menn	Kvinner	Totalt
25 %	69	432	501
50 %	1 963	5 698	7 661
75 %	38	84	122
100 %	12 661	20 998	33 659
Andre uføregrader	1 222	5 081	6 303
Totalt	15 953	32 293	48 246

> Pensjonsordningen for statsråder

Ytelser

Alderspensjon for en statsråd som har tre års tjenestetid utgjør 42 prosent av den årlige bruttolønn til enhver tid. For hvert tjenesteår over tre, økes proSENTSatsen med fem. Toppsatsen er 57 prosent etter seks tjenesteår.

For uførepensjonister og etterlattepensjonister gjelder samme regler som i Statens Pensjonskasse. Ytelsene er samordningspliktige. Statsrådspensjonen blir derfor redusert når det samtidig blir utbetalt annen offentlig tjenstepensjon eller pensjon fra folketrygden.

Finansiering

Statsråder skal betale pensjonsinnskudd med to prosent av bruttgodtgjørelsen. Eventuelt innskudd som samtidig betales for annen stilling som gir rett til medlemskap i Statens Pensjonskasse trekkes fra. Pensjonsutgiftene dekkes for øvrig over statsbudsjettet.

Pensjonsordninger for statsråder

Pr. 31.12.2003

Alders - og uførepensjon	Antall	Brutto	Samordningsfradrag	Netto
Menn	52	16 866 996	11 013 072	5 853 924
Kvinner	11	4 152 000	2 213 160	1 938 840
Totalt	63	21 018 996	13 226 232	7 792 764
Etterlattepensjon				
Etter menn	25	4 824 708	3 117 564	1 707 144
Etter kvinner	1	134 400	2 652	131 748
Totalt	26	4 959 108	3 120 216	1 838 892
Sum				
Menn og deres etterlatte	77	21 691 704	14 130 636	7 561 068
Kvinner og deres etterlatte	13	4 286 400	2 215 812	2 070 588
Totalt	90	25 978 104	16 346 448	9 631 656

